

Banc d'Experiències i Bones Pràctiques

GRUP DE SUPORT EDUCATIU A PARES I MARES AMB FILLS ADOLESCENTS

FITXA DIVULGATIVA. ANY EDICIÓ 2016

Un espai per a la presa de consciència dels patrons de relació

Promogut per: Centre de Serveis Socials de Sarrià – Sant Gervasi.
IMSS

Ajuntament
de Barcelona

PRÀCTICA ACTUALITZADA
2019

Presentació

En el procés de reflexió que es va realitzar a la Xarxa d'Infància i Adolescència de Sarrià-Sant Gervasi (2010) sobre la realitat de la infància al districte es va concloure la necessitat de dur a terme alguna intervenció de tipus preventiu amb els pares i mares amb la finalitat de reduir o evitar dificultats que posteriorment arriben als serveis en forma de patrons de comportaments problemàtics i de més difícil abordatge.

Amb aquest motiu es va organitzar un grup de treball format per l'EAIA, CSMIJ, CAS, CAP Sarrià i els Serveis Socials Bàsics. El resultat d'aquest grup va ser el disseny d'un Grup de Suport Educatiu per a pares i mares. Aquest projecte el condueixen professionals dels Serveis Socials de Sarrià-Sant Gervasi i aquest any 2016 s'ha dut a terme la cinquena edició.

L'objectiu del Grup és el desenvolupament de les competències parentals a través de 12 sessions que aborden els principals temes i preocupacions que els progenitors tenen en relació amb la tasca educativa que realitzen amb els seus fills. El projecte es basa en el model *Programa-Guia para el desarrollo de competencias emocionales educativas y parentales* (impulsat pel *Ministerio de Sanidad y Política Social* l'any 2009) del qual s'ha fet una adaptació.

Aquesta pràctica està vinculada amb: grups, prevenció, famílies, competències parentals

El context

La tasca d'educar els fills és sempre una experiència gratificant alhora que una gran responsabilitat. Tot i que actualment les famílies compten amb un major suport a nivell sanitari, social i cultural, existeix una gran quantitat de factors que fan que molts pares i mares visquin l'educació dels seus fills com un procés complex i en ocasions s'enfrontin a situacions davant les quals els agradaria tenir algun tipus d'orientació.

Factors com la diversitat social i personal, la multiculturalitat, els constants avenços tecnològics i de mitjans de comunicació, la incorporació de la dona al món laboral, amb el consegüent canvi en

la convivència, al costat dels canvis estructurals que s'estan donant en moltes famílies com a resultat de separacions, divorcis i reunificacions familiars, contribueixen a aquesta percepció de desorientació.

Davant aquesta situació, els serveis i professionals de la Xarxa d'Infància i Adolescència de Sarrià-Sant Gervasi es plantegen la necessitat de proporcionar suport i orientació als pares i mares a l'hora de desenvolupar les seves competències parentals, fer front a l'estrès, en la presa de decisions quotidianes i en l'establiment de límits i altres temes que els preocupen.

Una competència és la forma en què una persona mobilitza tots els seus recursos personals (habilitats, actituds, coneixements, i experiències) per resoldre de forma adequada una situació problemàtica, una tasca complexa o una demanda del context. Suposa la capacitat d'usar funcionalment els coneixements i habilitats en diferents contextos per desenvolupar accions o processos no programats prèviament.

Es considera que les competències parentals són el resultat d'un ajust entre les condicions psicosocials en les quals viu la família, l'escenari educatiu que els pares o cuidadors han construït per realitzar la seva tasca i les característiques del menor.

La proposta professional és realitzar aquest suport i orientació educativa familiar a través de grups de pares i mares que estan interessats o tenen dificultats de convivència interna. Aquesta proposta té una finalitat fonamentalment preventiva i pretén facilitar l'exercici positiu del rol parental i el benestar dels membres de la família.

Objectius i abast

Com a objectiu general, el Grup de suport es planteja contribuir al desenvolupament de les competències parentals mitjançant l'orientació educativa familiar a través d'una metodologia grupal.

Alguns dels objectius específics des dels quals es desenvolupa el Grup són:

- Facilitar que els pares reflexionin i s'adonin de la manera en què exerceixen les pràctiques educatives familiars.
- Propiciar que els pares reflexionin sobre la necessitat de l'autoregulació emocional i seguretat personal en el desenvolupament de les seves funcions parentals.

- Facilitar que els pares identifiquin les seves potencialitats i limitacions en l'exercici de les seves tasques educatives en relació al tema tractat.
- Generar comportaments alternatius a les situacions que els preocupen en relació al comportament dels seus fills.
- Facilitar que els pares i mares posin en pràctica el repertori de respostes alternatives apreses.

Per la seva banda, els destinataris del projecte són els pares i mares amb nens adolescents, de 12 a 16 anys, del Districte de Sarrià-Sant Gervasi, interessats en el desenvolupament de les seves habilitats educatives.

El procés d'implementació

a) Etapes

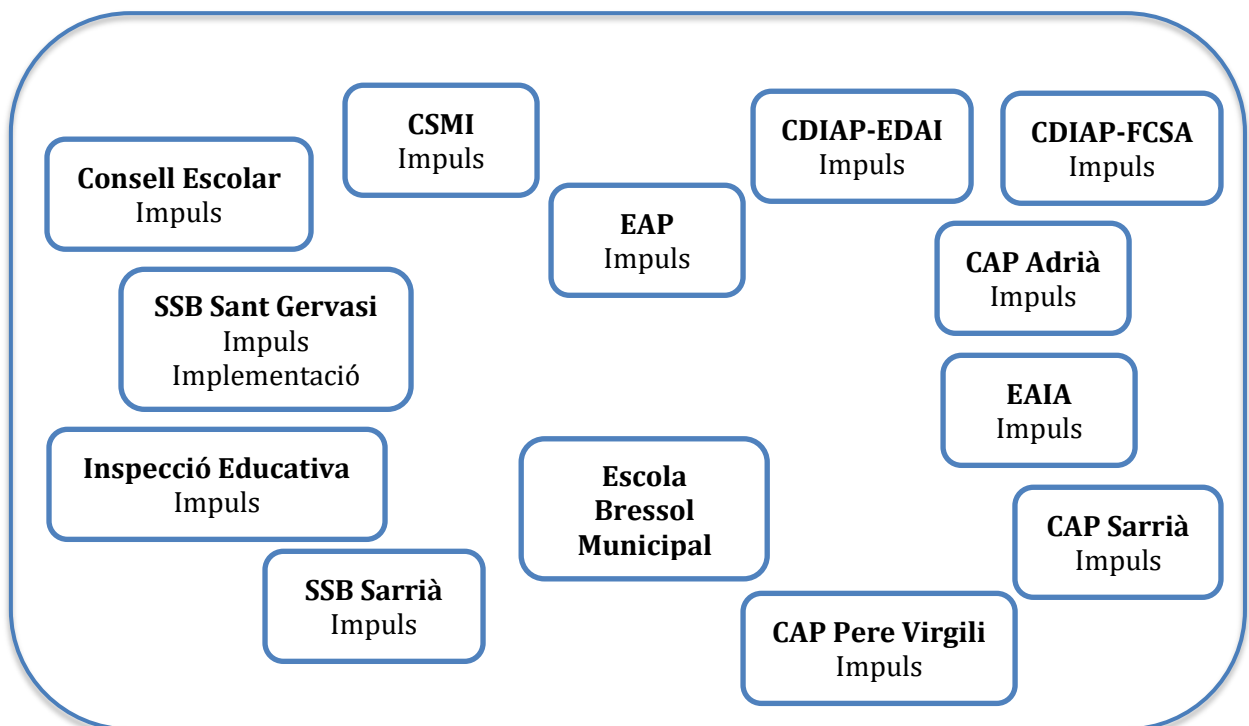
El projecte consta d'una primera fase de planificació i programació on es defineix la població diana, es construeixen els materials divulgatius del projecte, es fa la difusió i finalment es realitzen les entrevistes de selecció dels participants.

El Grup de suport es desenvolupa en 12 sessions, dos de les quals es dediquen a la presentació i l'avaluació. A continuació es detalla en què consisteixen aquestes sessions.

DESENVOLUPAMENT I COMPORTAMENT	AUTOESTIMA I COMUNICACIÓ	RESOLUCIÓ DE PROBLEMES I LÍMITS
<p>1 – Presentació . Anàlisi de les expectatives dels pares</p> <p>2 -Els canvis psicobiològics dels fills. El desenvolupament evolutiu.</p> <p>3 - Comprendre el comportament dels fills: atenció, respecte, afecte i reconeixement.</p>	<p>4 - L'autoestima dels pares i mares.</p> <p>5 - L' autoestima i assertivitat dels fills</p> <p>6 - Comunicació assertiva (I): escolta activa i empatia.</p> <p>7 - Comunicació assertiva (II): expressió de sentiments i emocions</p>	<p>8 - Resolució de problemes (I): com ajudar als fills a resoldre els seus propis problemes.</p> <p>9 - Resolució de problemes (II): negociació i acords.</p> <p>10-Normes, límits i conseqüències.(I)</p> <p>11- Anàlisi de situacions reals i entrenament de respostes alternatives .</p> <p>12- Avaluació final del Grup de Suport</p>

b) Actors implicats

El projecte està impulsat per el Grup Motor compostat per membres dels serveis que formen part de la **Xarxa d'Infància i Adolescència Sarrià-Sant Gervasi**: CSMIJ; EAIA; EAP; CDIAP-EDAI; CDIAP-FCSD; CAP Adrià; CAP Sarrià; CAP Pere Virgili; Esc. Bressol M; Inspecció Educativa; SSB Sant Gervasi; SSB Sarrià; Consell Escolar. La seva implementació i desenvolupament ho porta a terme el Centre de Serveis Socials de Sarrià-Sant Gervasi. En el gràfic que es presenta a continuació queden recollits els membres que formen activament part del grup motor que impulsa el projecte.

c) Recursos

Els recursos que es destinen al projecte són, pel que fa als recursos humans, dos professionals (un psicòleg i una educadora) i pel que fa els recursos econòmics, 100 euros, a més dels recursos materials propis d'un taller grupal com aquest, és a dir, fitxes de treball, documentació i vídeos.

Resultats

Segons els feedbacks regulars i l'avaluació final, els resultats més rellevants de la pràctica són, d'una banda, l'alt grau de satisfacció del grup, que es basa en els continguts incorporats, especialment pel que fa a les habilitats de negociació, d'escolta activa i empàtica. D'altra banda, els participants també valoren l'experiència pel clima del grup, les habilitats i actituds dels dinamitzadors del grup, així com els recursos materials i documentals.

L'indicador que millor pot il·lustrar el grau de satisfacció del grup és que en tots els casos els participants, tant les mares com els pares, recomanarien a altres persones la participació en un grup d'aquest tipus de suport educatiu.

Finalment, tant els participants com els dinamitzadors del grup observen una modificació d'actituds i incorporació d'eines conductuals i cognitives treballades en la dinàmica grupal.

Aprentatge

Cal destacar com a **fortaleses**, d'una banda, la utilitat i l'impacte que tenen les tècniques psicodramàtiques en el procés d'"adonar-se" de l'estil de relació que els pares i mares mantenen amb els seus fills i en la generació de comportaments alternatius. En el record dels pares està present la participació en exercicis experiencials. D'altra banda, destaca la generalització dels comportaments apresos en altres àmbits de la vida familiar i social, ampliant els beneficis i la utilitat del desenvolupament de les competències relacionals. Finalment, el Grup de Suport Educatiu, com a expressió de la reflexió i activitat de la Xarxa d'Infància, ha reforçat els vincles entre els serveis i evidenciat la utilitat i beneficis d'aquest tipus de propostes col·laboratives.

Pel que fa a les **dificultats**, es pot esmentar, en primer lloc, l'exigència que suposa per al programa mantenir l'assistència setmanal durant tres mesos. En segon lloc, l'agenda i el ritme de treball específic de cadascú dels professionals dificulta trobar espais per preparar les sessions, recollir materials, recollir les observacions i fer l'avaluació. I finalment, una altra dificultat és la participació regular dels dos membres de la parella en les sessions del grup.

Els elements **transferibles** del projecte són la seva metodologia i l'estil de conducció grupal amb el qual els dinamitzadors acompanyen el procés del grup. En el primer cas, es tracta de la metodologia grupal, una eina catalitzadora de canvis. En el segon cas, els dinamitzadors destaquen la importància d'un *estil de conducció* que:

- reconeix el valor que té pel desenvolupament de les competències parentals la participació activa dels pares en la dinàmica de les sessions,
- valora el saber dels pares en contraposició del saber de l'expert,
- facilita que puguin emergir dels mateixos pares respostes alternatives i opcions noves de comportament i que
- reforça els recursos personals dels pares com a educadors.

Informació pràctica

Promogut/Impulsat per: Serveis Socials Sarrià-Sant Gervasi

Professional o tècnic/a promotor/a inicial: Mar Castiella/ Alberto Barrientos - mcastiella@bcn.cat / abarrientos@bcn.cat

Professional o tècnic/a referent actual: Alberto Barrientos – 932563398 - abarrientos@bcn.cat

Documentació disponible:

Document	Tipus	Data
Guia desenvolupament de competències emocionals	<i>Document</i>	-
Fitxa entrevista selecció de candidats.	<i>Document</i>	-
Díptic i cartell del grup i materials divulgatius	<i>Document</i>	-
Fitxa avaluació final	<i>Document</i>	